PAMIĘĆ WSPÓLNA CZY RÓWNOLEGŁA?

•••

Żydowski Lublin i Lubelszczyzna w relacjach mówionych

Warsztat dla młodzieży (16-19 lat)

Czas trwania: 60 minut

Cele warsztatu

Uczeń/uczennica:

- analizuje relacje mówione jako źródło historyczne,
- dostrzega różnice w perspektywach świadków,
- rozumie pojęcie pamięci indywidualnej i zbiorowej,
- rozpoznaje obecność antysemityzmu w przedwojennej i wojennej rzeczywistości,
- potrafi rozmawiać o różnicy doświadczeń większości i mniejszości.

WPROWADZENIE

Na tablicy zapisz:

LUBLIN 1938
LUBLIN 1943

Pytania:

- Kto tu mieszkał?

- Czy wszyscy doświadczali miasta tak samo? Od czego mogło to zależeć

- Czy można żyć w tym samym miejscu i pamiętać je inaczej?

Wprowadź pojęcia: - pamięć indywidualna - pamięć zbiorowa - pamięć równoległa - pamięć wspólna

RAMKA HISTORYCZNA

W II Rzeczypospolitej społeczność żydowska stanowiła ok. 10% obywateli państwa. W wielu miastach, w tym w Lublinie, była znaczącą częścią mieszkańców.

W latach 30. narastały nastroje antysemickie, przejawiające się m.in. w: - bojkotach sklepów żydowskich, - hasłach „Nie kupuj u Żyda”, - przemocy ulicznej, - postulatach ograniczania praw obywatelskich, - tzw. gettach ławkowych na uczelniach, - presji ekonomicznej i społecznej.

Antysemityzm nie zawsze oznaczał otwartą przemoc. Często funkcjonował jako stereotyp, żart, opinia powtarzana w domu lub milcząca akceptacja wykluczenia.

Podziel klasę na 4 grupy. Każda grupa otrzymuje jedną relację oraz kartę pracy.

Ćwiczenie można również wykonać w wariancie pracy całej grupy z nagraniami/relacjami słuchanymi/tekstami wyświetlanymi na ekranie.

RELACJE (Do odtworzenia/wyświetlenia)

RELACJE PRZEDWOJENNE

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/100574/edition/94905/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/114294/edition/108785/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/164940/edition/158124/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/121617/edition/115866/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/137433/edition/131295/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/102811/edition/97490/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/102815/edition/97494/content

RELACJE (Do odtworzenia/wyświetlenia)

RELACJE WOJENNE

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/101635/edition/96296/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/50158/edition/47094/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/51492/edition/48321/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/155790/edition/149500/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/104718/edition/99353/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/145689/edition/139482/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/122383/edition/116598/content

https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/142071/edition/135895/content

KARTA PRACY (DO DRUKU DLA UCZNIÓW)

1. Kto mówi? Kim może być ta osoba?
2. Jak opisuje przestrzeń miasta?
3. Jak opisuje relacje między ludźmi?
4. Jakie emocje są obecne?
5. Czy pojawiają się stereotypy lub uprzedzenia?
6. Czego w tej relacji nie ma? O czym się nie mówi?

ZESTAWIENIE PERSPEKTYW

Pytania:

- Co jest wspólne?

- Co się różni?

- Czy to jest ten sam Lublin?

- Jak różni się doświadczenie mniejszości i większości?

- Czy antysemityzm jest nazwany wprost czy ukryty w języku?

DYSKUSJA KOŃCOWA

- Czy przed wojną Żydzi i nie-Żydzi żyli razem czy obok siebie?
- Czy uprzedzenia muszą być agresywne, by były realne?
- Dlaczego pamięć po wojnie mogła zostać opowiedziana inaczej?
- Czy możliwa jest wspólna pamięć, jeśli doświadczenia były różne?

Podkreśl:

- różnicę doświadczenia ofiary i obserwatora,

- normalizację stereotypów,

- mechanizm „tak się mówiło” .

ZAMKNIĘCIE

Kartki anonimowe:

„Pamięć o przeszłości jest..., ponieważ...”

Odczytaj kilka odpowiedzi.

NOTA METODYCZNA

- Nie oceniaj relacji jako „prawdziwe” lub „nieprawdziwe”.
- Nazwij antysemityzm wprost jako element rzeczywistości historycznej.
- Oddziel analizę przeszłości od ocen współczesnych uczniów.
- Dbaj o bezpieczną przestrzeń rozmowy.
- Celem jest zrozumienie mechanizmów pamięci i wykluczenia.